

delovati enotno ter se medsebojno podpirati, če hočemo res vzgajati naš narod.

S tem pa apeliramo na vse učiteljsko, zbrano na današnji skupščini, da sprejme resolucijo, ki sem jo sestavil na željo ožjega odbora UJU v smislu svojega predavanja in ki obsega sledeče zahteve:

Učiteljstvo, zbrano na pokrajinski skupščini UJU v Ptuj, uvideva potrebo temeljite vzgoje in izobrazbe kmetijskega prebivalstva in industrijskega delavstva, kakor to zahteva celotni gospodarski, politični in socialni položaj naše domovine in vsega kulturnega zapada.

V tej smeri je pripravljeno napeti vse svoje moči, da se začne že enkrat s široko začrtanim in temeljitim vzgojnim in prosvetnim delom, ki se mora sistematično organizirati.

Osnovna šola mora postati podlaga in kulturno središče vsega dela med kmečkim prebivalstvom in industrijskim proletariatom. Da se to uresniči, so potrebne dalekosežne in globoko segajoče reforme v smeri k pravi delovni šoli. Šola učilnica se mora izpremeniti v šolo vzgojevalnico.

Tudi se mora delokrog učitelja razširiti na pred- in pošolsko dobo tako, da postane učitelj centralna postava v vzgoji našega naroda in temelj vsega prosvetnega dela. Vzgoji učiteljskega naraščaja se mora posvečati več pažnje in predvsem se mora skrbeti za njegovo višjo pedagoško naobrazbo ter vzgajati močne osebnosti za voditelje naroda.

Vendar pa potrebuje učiteljstvo pri svojem velikopotezno zamišljenem vzgojnem in prosvetnem delu močne opore i v ostali inteligenci i v merodajnih faktorjih. V to svrhu je potrebno:

1. da se učiteljstvo in ostala inteligenca duševno zblizata v svrhu skupnega delovanja na polju vzgoje in prosvete;

2. da se začne skupno delovanje akademske mladine z učiteljskim naraščajem na učiteljskih, učiteljskih z akademsko mladino in ostale inteligence, zlasti vseučiliških profesorjev z učiteljskim. Tako se bo samo po sebi sistematično organiziralo vse vzgojno in prosvetno delo.

3. da se učiteljstvo, ostala inteligenca, akademska mladina in učiteljski naraščaj približajo kmečkemu prebivalstvu in industrijskemu delavstvu ter poskušajo premostiti prepada, ki je nastal med njimi. Proučevati morajo njegovo duševnost in značaj, njegovo življenje, delo in potrebe, da tako položijo temelje naši samolastni vzgoji, ki mora vzeti smernice za vzgojo ravno iz naše duševnosti in naših potreb.

Na ta način upa učiteljstvo, da prilagodi vzgojo današnji dobi in našemu narodu, da dvigne nivo naše pedagogike ter pripravlja sistematično kmečko prebivalstvo in delavstvo na vse naloge, ki nam jih stavi današnja doba in ki nam jih prinaša razvoj.

Apelira pa na vse merodajne faktorje, da ga podpirajo pri tem prepotrebem in težavnem delu.

Dvignimo našo državno zastavo!

Vsaka ideja ima tudi svoj simbol, svoj vnanji znak in znamenje, ki je njen reprezentant in predstavitelj v javnosti.

Vnanji znak, predstavitelj in simbol naše državne ideje in ideje našega narodnega ujedinjenja in edinstva je naša državna trikolora in naš državni grb.

Kier je doma ideja narodnega edinstva, tam ima plapolati tudi vnanji znak ter reprezentant te ideje — plapolati mora naša državna edinstvena trikolora, naša državna zastava.

Plapolati ima naša državna trikolora, ki je znak svobode in narodnega edinstva, za katero so dali življenje in za katero so krvaveli stotisoči najboljših sinov našega troimenega naroda. Kri nas spaja in le s krvjo se nas lahko razdvoji. S krvjo in življenjem je plačana naša svoboda in narodno ujedinjenje, zato povejmo vsakomur, ki se ga dotiče in ga bi hotel oskrnjati, da bo s krvjo in življenjem plačan tudi vsak poizkus iztrgati to idejo iz naroda, vsak poizkus ponižanja naše državne trikolore kot predstaviteljice našega narodnega edinstva, kar bi pomenjalo za nas oskrnjenje grobov naših narodnih herojev, iz katerih je zrasla naša svoboda, naše narodno edinstvo in teh simbol, naša državna trikolora in državni grb.

Povejmo mladini: da je spoštovanje naše državne trikolore in državnega grba — spoštovanje grobov naših na-

rodnih herojev, ki so umrli za našo nacionalno svobodo.

Dvignimo našo državno zastavo na najvidnejše mesto vedno in povsod, v znak spoštovanja in zmage naše svobode in državne edinstvene ideje, v svrhu najhujšega odpora proti vsakomur, ki bi skušal oskrnjati njeno idejo in čuvajmo njeno svetost kot največjo svetinjo naroda. Dvigajmo jo ponosno pred sovražnikom, dvigajmo jo samozvestno pred četami naših borcev za državno in narodno edinstvo!

Naš državni grb se ima blesteti v vestibulu vsake šole; pod njim ima mladina pohajati v hram prosvete; ponosno kroč na našo nacionalno državno trikoloro naj odhaja — iz šole!

Mladina naj vidi v naši državni trikolori zapisano vso našo zgodovino, našo borbo in našo častno zmago ideje naše narodne osvoboditve in ideje narodnega edinstva! Ona naj bo ponosni reprezentant naše države v vnanjem svetu.

Državni prapor naj bo mladini vodnik v vsem njenem nacionalnem hote-nju: kadar bo on zaplapolal na ozemlju naših neodrešenih bratov, bo dokončan naš boj za naše popolno ujedinjenje!

Državna zastava in državni grb sta dve dobri vzgojni sredstvi, ne samo za mladino temveč tudi za odgojo najširših mas naroda.

Priznajmo — da smo se jih dosedaj premalo posluževali!

Srednješolski vestnik.

—sr Ustanovitev tiskarne profesor-skega Udruženja. To vprašanje se je tudi razmotrivalo na kongresu profsorskega Udruženja v Sarajevu. Ravnatelj Marković je poročal o sestavljanju in izdajanju enotnih učnih knjig za celo kraljevino, iz katerih mora končno enkrat izginiti vsaka sled provincializma in plemenskih razlik. Profesor in prosvetni delavec se mora emancipirati od raznih knjigotržcev, ki pisatelje samo eksploatirajo. Stavila kot vzor Učiteljsko tiskarno v Ljubljani in slovenske učitelje. Po obsežni stvarni debati je kongres sklenil ustanoviti tiskar-niško zadružno srednješolskih nastavnikov in prosvetnih delavcev; nalogo naj izvede glavna uprava sporazumno s sekcijami.

—sr Šolski uspeh na mariborskih srednjih šolah. Na državnem ženskem učiteljskem v Mariboru je bilo ob koncu šolskega leta 94 gojenk. Med temi je bilo odliko 25, prvi red 51, ponavljalni iz-pit jih ima 16, padli sta 2 gojenki. Prvi red v vedenju jih ima 84, drugega 9 in tretjega 1. — Na državni gimnaziji je bilo koncem leta 467 javnih učencev in učenk. Med njimi je 59 odličnjakov, 282 sposobnih, 53 jih ima ponavljalni izpit iz 1 predmeta, 31 iz dveh predmetov, nesposobnih je 41, neredovan je 1 in 5 privatistov. — Na državni realki je bilo vseh učencev 434, med temi 28 učenk in 3 privatisti. Uspešno je dovršilo šolsko leto 272, med temi je 32 odličnjakov. Ponavljalni izpit iz 1 ali 2 predmetov je dobilo 120 učencev, z nezadostnim uspehom je bilo klasificiranih 37 učencev, med temi mora 5 učencev zapustiti zavod. Štirje so ostali nerodovani.

Vestnik meščanskih šol.

—c Program UJU in meščanska šola. O tem razpravlja v prvem zvezku »Grajanske škole« strok. učit. Fr. Šegula. Dotiče se razprave tov. Jovo P. Jovanovića na III. glavni skupščini UJU v Sarajevu, ki jo je priobčil »Učiteljski Tovariš« v letošnjem letu. Proti meščanski šoli se je izjavil tudi drugi referent na skupščini v Sarajevu, zem. škol. nadzornik tov. J. Radovanović. Prepričani smo, da je mnogo krivde nerazumevanju za meščansko šolstvo učiteljstvo samo, ker se ogiblje skupnemu sodelovanju z ljudskošolskim učiteljstvom.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t. Učiteljstvo in temeljni vzrok nedostatka kmetijskega pouka. Res je žalostno, kako je še marsikje zanemarjeno kmetijstvo, ki bi se mu morala kot osnovi vsega gospodarskega življenja posvetiti največja pozornost, zlasti pa še danes, ako hočemo ozdraviti naše razdrpane gospodarske razmere. Tega se sicer dobro zavedajo vsi kulturni činitelji in pozivajo učiteljstvo, naj stori tudi v tem pogledu svojo dolžnost naj z besedo in primerom kaže pot do boljšega in izdatnejšega kruha. Seveda se smatra kot naravno, da mora biti učitelj tudi na tem polju vseščak, moister, ki je padel z nebes. Ker pa takih čudežev žalibog ni, se mora dati učitelju prilika, da si pri-

dobi potrebnega teoretičnega in praktičnega znanja. Na učiteljskih z doseganjem ustrojem nimajo časa, nečati se intenzivneje s poukom modernega kmetijstva in zato je pač zelo domankljivo znanje o poljedelstvu, ki ga prinese učitelj z zavoda, ako ni slučajno sin naprednega kmetovalca. Vzel se mora zamašiti torej pozneje. A samo iz knjig se kmetovanje ne da naučiti, tukaj je neobhodno potrebno praktično delo. V Sloveniji imamo več kmetijskih šol, kjer bi se morali prirejati tečaj za učitelje v večjem obsegu in pod ugodnejšimi pogoji nego doslej. Le na ta način bi dobili zadostno število kmetijsko izobraženega učiteljstva in bi s tem goma potihnila goste pritožbe naroda, ki so z njegovega stališča povsem upravičene. Zelo krivično na to zvrčati vso krivdo na naš stan in mu očitati nedelavnost in brezbržnost v tem ali onem oziru. A naravnost gorostasna je zahteva, da nai bi bil učitelj vseščak na vsakem polju, hkrati izboren pevec, risar kmetovalec itd. itd., kar je mogoče le z omejitvijo na malo strok. Tembol je nezaslišana, ko se v isti sani odreka uravnoteženost do višje izobrazbe in enakovrednost z absolutni srednjih šol. Živalno erbanie v novešem času svedoči, da učiteljstvo resno stremi po izpopolnitvi svoje strokovne in in splošne izobrazbe. A da ni še na višku, ni krivo samo temveč razmere, v katerih živi. Zato je treba materielnih sredstev, zadovoljivega gmojnega položaja, zakaj ves idealizem postane iluzoren, ako so uničene fizične moči in vera v socialno pravičnost.

Jofran.

—t Obrtno - nadaljevalna šola v Mariboru. Obrtno - nadaljevalna šola je štela v šolskem letu 1922/23 20 razredov z 836 učenci (624 vajencev in 212 vajenk); večje število se je moralo odkloniti, ker iz gmojnih razlogov ni kazalo otvoriti nadaljnjih razredov. Učni smoter je doseglo 538 učencev (385 vajencev in 153 vajenk, ostali so ali prej izstopili ali niso bili redovani ali pa niso izdelali. Po materielni so bili razen 147 Nemcev (96 vajencev in 51 vajenk) vsi učenci slovanske narodnosti. Učne uspehe v risanju in pismenem delu je pokazala razstava koncem šolskega leta, ki je dokazala, da je razvoj šole urodno usmerjen. Glavno težkočo je tvorilo tudi letos gmojno stanje zavoda, ker so stroški pri sedanjih razmerah ogromni, malodane vse breme pa bi morali nositi krajevni činitelji.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

—up Društvo vpokojenega učiteljstva Slovenije je imelo svoj redni občni zbor na Cirila in Metoda dan 5. julija t. i. v 1. mestni šoli na Ledinj. Udeležba je bila sijajna. Predsednik g. Lokar pozdravi navzoče, se spominja onih šestih društvenikov, ki so se v času od lanskega občnega zbora, preselili v večnost. Nato je poročal tajnik v odborovem delovanju v poslovnem letu. Pravili članov ima društvo 129 in 6 podpornih članov. — Po poročilu blagajnikovem je imelo društvo 14.821,28 dohodkov, 7.524,56 izdatkov, torej 7.296,72 prihrankov. Pregledovalca računov g. Benedek in g. Krener sta našla račune v popolnem redu. Sledila je volitev novega odbora in bili so izvoljeni sledeči: gg. Ivan Lokar predsednik, Dragotin Benedek podpredsednik, Martin Breznik tajnik, Fran Schifferer taj. nam. Gospodična šol. rav. Marout Marija blagajnica, g. Ivan Gantar blag. namestnik, g. Fran Kavčič odbornik. Pregledovalca računov ga. Pi-brouc in g. Javoršek. Po odborovem nasvetu je občni zbor sklenil, da ima od sedaj naprej vsak pravi član društvu plačevati letnino v znesku 3 Din. Tako se zasigura za vse čase trden obstoj — društvu; ker 2 din. prideta v društveni rezervni sklad — 1 din. pa se porabi v rezijske društvene stroške. Pri-spevki za vsak smrtni slučaj so 2 din. 50 para. Društvo bo plačevalo znanprej dvakrat toliko dinarijev, kolikor je pravih članov ob času smrti istega člana. Podpora bo od sedaj znašala nad 1000 kron. Društvo vabi k pristopu.

Vestnik zabavilj in učit. ženskih ročnih del ter gospodinjstva

—k Na pokrajinski skupščini v Ptuj je Savinjsko učiteljsko društvo predlagalo, da se kandidatnje za učit. ženskih ročnih del, ki nimajo meščanskošolske izobrazbe, ne sprejemajo k izpitu. — Odsek je podpiral predlog z ozirom na službeno pragmatiko in ker je itak že velika nad-produkcija uč. ž. r. d.

Vestnik za učiteljski naraščaj.

TURNJA PEVSKEGA ZBORA DRŽ. UČITELJSK PO BOSNI, HERCEGOVINI IN DALMACIJI. OD 29. JUNIJA DO 15. JULIJA 1923.

Dubrovnik.

9. julija.

Polnoč je odbila v samostanski cerkvi »Male braće« in ravno kar se je poslovil od mene Padre Sokol, naš angelj varuh v Dubrovniku. Pisal sem iz Ljubljane, naj nam aranžira koncert, naj se pobriga za nas. Poleg narodne ženske zadruge, Pčelic, Nacionalistične mladine in učiteljstva je bil on duša vsega našega tukajšnjega bivanja. Brez njega bili bi kot ladja brez krmla na viharjem morju. Padre Sokol, kakor ga zove staro in mlado v Dubrovniku, profesor teologije, velenadarjen muzik, človek - srce, sprejel je naš pevski zbor in mene pod svojo toplo kuto in bil nam svetovalec, pomočnik, branitelj, tovariš, oče.

Čez kolosalno Posovo poje pripeljal je vlak v petek zvečer v Gružo. Na postaji učiteljstvo, narodna društva, Orju-na, Sokol itd. Prisrčen sprejem, iskrene besede. Mladina, izmučena od dolge, vroče vožnje se je nastanila v novi zgradbi penziona »Wregg«, ljubeznive in domače, slovenske štajerske rodbine, ki je ves čas po roditeljski skrbela za našo deco. A ta je gledala samo morje, morje! Naše, Jadransko morje! Nastanili so se naši otroci kot grofje in spali, spali. Blagajnik naš je plačal za osebo; stan, za-utrek, obino kosilo in obilno večerjo na dan 35 Din, kar je v Gružu, pa tudi v Ljubljani lapačija. Sploh je Ljubljana najdražje mesto. V Mostaru je goveje meso prama po 9—10 Din kilogram, v Sarajevu in Dubrovniku ne mnogo dražji. Vse zija, ko pripovedujemo, da je pri nas meso po 25—30 Din. Kdo bi verjel?!

Jaz sem prišel iz Sarajeva šele v soboto zjutraj, ker sem moral rešiti prvi naš disciplinarni slučaj. Šlo je vse po sreči. Komaj sem se umil, že me čaka Padre Sokol, ki me do sedaj ni izpustil iz svojih dobrih rok. Stanko Premrl mu je pisal, naj mi stori vse to, kar bi storil njemu. In tako sem postal gost samostana »Male braće« v Dubrovniku, kar je bilo že radi tega dobro, da sem lahko brez pohurne hoje iz Gruže uredil na »licu mesta« vse kar je bilo treba za dva koncerta. In kdor je kdaj aranžiral koncerte, ve, da to ni malo. Nakopal sem si v Hidžah težko indispozicijo črev in še sedaj me poganja ponoči in podnevi v skrivne kote tihega samostana. To vam je samostan, poln arhitektoničnih, romanskih krasot, častitljivih starin, izvrstnih obedov, težkega črnega vina za bolne goste. Kako iskreno se je brigal zame kuhar Fra Egidij Fraga-čić, povpraševal po mojem zdravju gvardijane O. Josip Matović, skrbel zame frater Ambrozio, doma iz Loke pri Mengšu! V vrtu klanstra pa oranže, citrone, granatna jabolka, fige, mirta, agava, kaktusi. To so naši otroci gledali, ko smo prvi-krat korakali v soboto zjutraj iz Gruže v Dubrovnik. V sredi poti, na najvišji točki sinje, brezkrakjo, kakor steklo mirno morje. Ahanje in ohanje, nemo začudenje. Krasen je Dubrovnik, najlepša točka naše dalmatinske riviere. To zidovje, priča slavne dubrovačke republike, ponos Gundulića in za njegovim ozadijem silni (Srdj) ter večno zeleni otok Lokrum. Od-korakali smo v spremstvu učiteljev in nacionalne mladine mestno obzidje, podružnica F. S. nam je pomagala pri koncertih, pri posetu Lokruna, a vse je vodil Padre Sokol. Celo pri mestni občini izposloval nam je odbitek kopališke takse v obliki ravnokalo velike podpore. Prvi koncert smo absolvirali v dvorani Sokolarne. Tja poleti vsled vročine ne gre živa duša. A zgodil se je čudež. Našega prijatelja agitacija od meščana do meščana je napolnila dvorano do vrha. Želi smo triumfe, Nemci, čestitke, pokloni. Vse je radostno, navdušeno. Oj ti Slo-venci! Pa so bili res junaki ti vaši mladi pevci. V nedeljo pa smo imeli koncert pred kavarno »Dubravka«, »Na Pilama«. Hotel ga nam je prekrizati »Nebeški Gromovnik«, a večer nam je dal le svež in krasen. Ves širni prostor, vsa ta stogla-va publika ploska naši pesmi in se je raduje. A današnji dan je samo naš. Ogle-dali smo si Lokrum, ta, sedaj, žal, na pol zanemarjeni biser dalmatinskega otočja, poln prekrasnih partij, divnih razgledov, nebeških vrtoev. V dvorcu se nahaja državni sanatorij za bolne otroke cele kraljevine. Cela velika kopa jih je tam, ki jih goji in živi država. Pod okriljem usmi-ljenih sestrah se razvijajo krepko in na njihovega »Slovenca, Srba in Hrvata« zapeli smo jim v kapeli nekoliko pesmi. Premislite, bil je tam pred nedavnim ča-